

WOJEWODA ŁÓDZKI

RPS-IV.431.6.2021

Łódź, 18 lutego 2022 r.

Pan

Michał Włodarczyk

Wójt Gminy Widawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹, w związku z art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² oraz § 11 umowy nr 120 z dnia 24 marca 2020 r. o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego w ramach Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”, w dniach 17-19 listopada 2021 r., w siedzibie Kontrolującego, tj. w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, ul. Żeromskiego 87, przeprowadzona została kontrola, której przedmiotem była realizacja w 2020 r. programu „Posiłek w szkole i w domu”. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

Na podstawie upoważnień Wojewody Łódzkiego z 16 listopada 2021 r.³, czynności kontrolne przeprowadził zespół kontrolerów w składzie:

- Nikola Woźniak - starszy specjalista w Oddziale Wsparcia i Integracji Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej (upoważnienie nr 130/2021), pełniąca funkcję kierownika kontroli,
- Anna Skarwinkiewicz - starszy specjalista w ww. Oddziale, członek zespołu kontrolerów (upoważnienie nr 131/2021).

¹ (Dz. U. z 2020 r. poz. 224)

² (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.)

³ akta kontroli, str. 4–5

Zgodnie z zaświadczeniem Gminnej Komisji Wyborczej w Widawie w okresie objętym kontrolą funkcję Wójta Gminy Widawa pełnił Pan Michał Włodarczyk, który został wybrany w wyborach bezpośrednich 21 października 2018 r.⁴

Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie⁵. Ośrodek jest samodzielną jednostką organizacyjną, nie posiadającą osobowości prawnej, działającą jako wyodrębniona jednostka budżetowa Gminy. GOPS jest bezpośrednim realizatorem zadań własnych gminy, zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym oraz zadań zleconych gminie przez administrację rządową, określonych w przepisach obowiązującego prawa - głównie w Ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁶.

Podczas czynności kontrolnych wyjaśnień udzielała:

- Pani Beata Żbik – Główny Księgowy GOPS w Widawie,
- Pani Agnieszka Leopolska – Kierownik GOPS w Widawie.

Celem kontroli było dokonanie oceny, czy w 2020 r. Gmina realizowała Program „Posiłek w szkole i w domu”⁷ zgodnie z postanowieniami Umowy nr 120 z dnia 24 marca 2020 r.⁸ zawartej pomiędzy Wojewodą Łódzkim a Gminą Widawa reprezentowaną przez Wójta Gminy, o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego w ramach programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” oraz zweryfikowanie prawidłowości wydatkowania środków finansowych pochodzących z dotacji budżetu państwa. W związku z tym w trakcie kontroli sprawdzono:

- a) zgodność realizacji Programu z uchwałą nr 140 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023⁹, co wynika z § 4 ust. 1 Umowy,
- b) sposób wykonania postanowień Umowy,
- c) prawidłowość wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, pod względem zgodności z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanej dotacji a stopniem realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania dotacją z budżetu państwa zgodnie z zapisami art. 175 ust. 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych.

⁴ akta kontroli, str. 33

⁵ zwany dalej GOPS

⁶ (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.)

⁷ zwanego dalej Programem

⁸ zwana dalej Umową

⁹ Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007); zwana dalej Uchwałą

W toku kontroli zbadano całą dokumentację, potwierdzającą realizację umowy, okazaną kontrolerom.

Na podstawie dokonanych ustaleń, które zostały opisane w dalszej części, działalność Gminy w obszarze będącym przedmiotem kontroli należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami.

Na podstawie Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2020 r.,¹⁰ przekazanego 8 stycznia 2021 r. przez Kierownika GOPS, kontrolerzy ustalili, że:

1. Na realizację Programu w 2020 roku Gmina poniosła wydatki w kwocie 83 652¹¹ zł, z czego na:

– zasiłki celowe na zakup żywności	27 122 zł,
– posiłki	43 054 zł,
– dowóz (wyłącznie koszty zakupu paliwa)	13 477 zł.

Gmina realizowała działania dotyczące zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania dla n.w. adresatów programu:

- 8 dzieci do 7 roku życia,
- 39 uczniów,
- 50 osób znajdujących się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Powyższe dane wykazane zostały w Sprawozdaniu z realizacji Programu za I - XII 2020 r.¹².

Z danych zawartych w sprawozdaniu¹³ wynika, że wsparcie zapewniające pomoc realizowane było w formie:

- posiłków,
- zasiłków celowych na zakup żywności.

2. W 2020 r. Program w formie zapewnienia posiłku (obiadu) dla dzieci realizowano w 4 placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy:

- Zespole Szkół w Widawie,
- Publicznym Przedszkolu w Widawie,

¹⁰ akta kontroli, str. 23-27

¹¹ W sprawozdaniu rocznym wykazana została kwota w zaokrągleniu

¹² akta kontroli, str. 23-27

¹³ akta kontroli, str. 23-27

- Szkole Podstawowej w Chociwiu,
- Społecznej Szkole Podstawowej w Restarzewie
oraz 1 placówce funkcjonującej poza terenem Gminy:
- Zespole Szkół w Burzeninie.

Według pisemnego oświadczenia Kierownika GOPS¹⁴, w Społecznej Szkole Podstawowej w Rostarzewie posiłki przygotowywała i dostarczała firma cateringowa, dzieci spożywały posiłki w jadalni znajdującej się na terenie placówki. Wszystkie pozostałe placówki posiadają własne kuchnie, w których posiłki były przygotowywane.

3. Według pisemnego wyjaśnienia Kierownika¹⁵ każda z placówek dysponuje odpowiednimi warunkami do wydawania posiłków dla dzieci, w dniach zajęć szkolnych.

W okresie objętym kontrolą, pomoc w postaci posiłku udzielana była ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, a wartość posiłku oraz jego przygotowywanie było zgodne z zasadami zdrowego żywienia. Posiłki jakie otrzymywały dzieci korzystające z Programu były takie same pod względem jakościowym i ilościowym jak pozostałych dzieci, co wynika z jadłospisów oraz protokołów doraźnych kontroli przeprowadzanych przez pracowników GOPS w stołówkach szkolnych (monitoring)¹⁶.

W dni wolne od nauki szkolnej, tj w czasie ferii oraz w wakacje Gmina udzielała pomocy w ramach programu w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności oraz posiłku dostarczanego do miejsca zamieszkania zgodnie z wnioskiem rodziny.

Gmina podjęła Uchwałę¹⁷ uprawniającą Dyrektora placówki do wydania posiłku bez wywiadu środowiskowego oraz decyzji administracyjnej. W okresie objętym kontrolą było 1 zgłoszenie do udzielenia pomocy w tej formie.

4. Gmina udzielała wsparcia 21 osobom dorosłym w ramach Programu przede wszystkim w formie posiłku dowożonego bezpośrednio do miejsca zamieszkania. Dowóz posiłków realizowany był na podstawie Umowy¹⁸ zawartej między GOPS w Widawie, a firmą cateringową „Gastronom”.

¹⁴ akta kontroli, str. 120-122

¹⁵ akta kontroli, str. 120-122

¹⁶ akta kontroli, str. 38-42

¹⁷ Uchwała Nr V/26/18 z 28 grudnia 2018 r. Rady Gminy Widawa w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

¹⁸ akta kontroli, str. 43-46

5. Środki finansowe pochodzące z Programu zgodnie z treścią § 2 ust 1 Umowy, mogą zostać wykorzystane na udzielenie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych oraz dowozu posiłków, natomiast zgodnie z § 4 ust. 5 umowy środki finansowe pochodzące z programu nie mogą być wykorzystane na posiłki, w których skład wchodziły wyroby ciastkarskie, wyroby cukiernicze oraz napoje gazowane.

W trakcie kontroli dowodów źródłowych kontrolerzy ustalili, że Gmina nie zastosowała się do tych zapisów. Z przedłożonych dokumentów wynika, że na zakup art. chemicznych, biurowych oraz wyrobów ciastkarskich i wyrobów cukierniczych Gmina wydatkowała łącznie kwotę 147,28 zł w tym:

- Faktura VAT nr 093/05/2020 z 26.05.2020 r.¹⁹:
 - poz. 1: PUR 750 ml SEK. KUCH. JABŁKO – 4,49 zł,
 - poz. 5: BOBINI PŁYN 2W1 – 10,99 zł,
 - poz. 6: SOFIN PŁ. D/PŁUK – 6,99 zł,
 - poz. 7: BOBINI BABY CHUSTECZKI DLA NIEMOWLĄT – 5,99 zł,
 - poz. 8: BAMBINOSZAMPON – 10,99 zł,
 - poz. 16: SKAWA WAFLE KAKAOWE – 7,99 zł,
 - poz. 24: REKLAMÓWKA FIRMOWA – 0,65 zł,
 - poz. 39: CLIVIN PUROX COLOR – 15,99 zł.
- Faktura VAT nr 060/05/2020 z 13.05.2020 r.²⁰:
 - poz. 12: PRINCESSA ZEBRA – 1,98 zł.
- Faktura VAT nr 027/05/2020 z 06.05.2020 r.²¹:
 - poz. 2: MONDELEZ OREO – 2,98 zł,
 - poz. 12: PRINCESSA MLECZNA – 2,07 zł.

¹⁹ akta kontroli, str. 51-54

²⁰ akta kontroli, str. 55-56

²¹ akta kontroli, str. 57-58

- Faktura VAT nr 026/05/2020 z 06.05.2020 r.²²:
 - poz. 5: SERVUS PAP. TOAL. – 1,38 zł,
 - poz. 13: ZAPAŁKI PACZKA – 0,25 zł.
- Faktura VAT nr 043/06/2020 z 15.06.2020 r.²³:
 - poz. 6: MONDELEZ OREO – 2,98 zł.
- Faktura VAT nr 061/06/2020 z 17.06.2020 r.²⁴:
 - poz. 2: SOFIN PŁ. D/PŁUK – 9,99 zł,
 - poz. 9: POLONIA G/-ERALKI BEZ CZEK. KAKAOWE – 1,98 zł,
 - poz. 17: OLOWEK KONTE Z GUMKĄ – 1,39 zł,
 - poz. 18: FERRERO BATON KINDER MAXI – 2,49 zł,
 - poz. 19: LIZAK OKRĄGLY – 0,50 zł,
 - poz. 21: BAMBINO CHUSTECZKI DLA NIEMOWLAT – 5,99 zł,
 - poz. 22: WAFEL PRINCESSA – 1,19 zł.
- Faktura VAT nr 087/06/2020 z 24.06.2020 r.²⁵:
 - poz. 25: APART MYD W/PŁYN – 5,99 zł,
 - poz. 34: CLASSICPAPIER A 12 BIAŁY – 6,99 zł,
 - poz. 35 APART ŻEL P/PRYSZ – 6,99 zł,
 - poz. 36: ANDRUTY – 3,99 zł.
- Faktura VAT nr 056/07/2020 z 13.07.2020 r.²⁶:
 - poz. 1: REKLAMÓWKA FIRMOWA – 0,65 zł,
 - poz. 17: POLONIA G/-ERALKI BEZ CZEK KAKAOWE – 0,99 zł,
 - poz. 18: BATON GORALKI – 2,38 zł.
- Faktura VAT nr 089/07/2020 z 23.07.2020 r.²⁷:
 - poz. 8: PACZEK – 2,78 zł,

²² akta kontroli, str. 59-60

²³ akta kontroli, str. 61-63

²⁴ akta kontroli, str. 64-65

²⁵ akta kontroli, str. 66-68

²⁶ akta kontroli, str. 69-71

²⁷ akta kontroli, str. 72-74

- poz. 14: CIASTO JOGURTOWE – 7,99 zł,
- poz. 20: SKAWA WAFLE KAKAOWE – 5,99 zł,
- poz. 28: GABKA DO NACZYN – 2,49 zł.
- Faktura VAT nr 079/07/2020 z 17.07.2020 r.²⁸:
 - poz. 10: ASTRA LIZAK – 0,80 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika GOPS zakup ww. produktów został sfinansowany w całości środkami z programu.²⁹

Zakup ww. produktów w ramach Programu jest naruszeniem § 2 ust. 1 i § 4 ust. 5 Umowy i stanowi nieprawidłowość. Okoliczności te nie powodują jednakże konieczności zwrotu części dotacji.

6. Na podstawie § 4 ust. 8 Umowy³⁰ Wojewoda Łódzki zobowiązał Gminę do podjęcia nadzoru nad zadaniem realizowanym w ramach Programu, poprzez monitorowanie jakości posiłków, systematyczności udzielania pomocy i właściwego dokumentowania wydatkowania środków finansowych.

Pracownicy ośrodka prowadzili monitoring w powyższym zakresie we wszystkich placówkach na terenie Gminy. Z podejmowanych działań sporządzano protokoły.³¹

7. Na podstawie § 5 ust. 3 Umowy, Wojewoda Łódzki udzielił Gminie dotacji w ogólnej wysokości 60 372 zł. Zgodnie z ewidencją księgową³² Gmina dokonała zwrotu niewykorzystanej dotacji 30 grudnia 2020 r. w kwocie 400 zł, w związku z tym wykorzystana dotacja to $60\ 372 - 400 = 59\ 972$ zł.

Otrzymałą dotację Gmina wykorzystwała w całości przeznaczając ją na:

– wypłatę zasiłków celowych na zakup żywności	16 272 zł,
– posiłki przyznane decyzją administracyjną	33 468 zł,
– posiłki przyznane bez wywiadu i decyzji adm.	132 zł,
– dowóz (wyłącznie koszty zakupu paliwa)	10 100 zł.

²⁸ akta kontroli, str. 75-77

²⁹ akta kontroli, str. 123

³⁰ umowa nr 120 z dnia 24 marca 2020 r., o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego w ramach wspierania finansowego gmin w ramach li 2 modułu programu „Posiłek w szkole i w domu”

³¹ akta kontroli, str. 38-41

³² akta kontroli, str. 79-106

Środki finansowe pochodzące z dotacji, zgodnie z treścią § 5 ust. 6 Umowy, Gmina zobowiązana była wykorzystywać sukcesywnie w każdym miesiącu 2020 r., w tym w lipcu i w sierpniu. W oparciu o ewidencję księgową kontrolerzy ustalili, że środki dotacji były wykorzystywane w poszczególnych miesiącach począwszy od marca czyli od przekazania Gminie I transzy dotacji w następujących wysokościach (w zł):

Miesiąc	Kwota otrzymanej dotacji (zł)	Procentowe wykorzystanie dotacji(%)
styczeń	00,00	00,00
luty	00,00	00,00
marzec	1 500,00	2,50
kwiecień	3 418,00	5,60
maj	3 474,00	5,70
czerwiec	4 600,00	7,60
lipiec	11 830,00	19,70
sierpień	7 815,00	13,40
wrzesień	7 800,00	13,00
październik	7 500,00	12,50
listopad	8 838,00	14,70
grudzień	3 197,00	5,30
Razem:	59 972,00	100

9. Zapisami § 7 ust. 1 Umowy Gmina zobowiązana została do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków. Sposób prowadzenia ewidencji księgowej wydatków umożliwił ustalenie źródła ich finansowania, tj. w części opłaconej z dotacji i w części ze środków własnych.

10. Szczegółowej kontroli poddano 100% dowodów źródłowych (faktury, rachunki, listy wypłat zasiłków celowych, wyciągi bankowe, noty księgowe), stanowiących podstawę poniesienia wydatków na realizację Programu na łączną kwotę 83 652 zł.

W wyniku analizy dowodów źródłowych³³ ustalono, że:

- wszystkie poniesione wydatki dotyczyły kosztu zakupu posiłków, wypłat świadczeń na zakup posiłków,
- wypłaty zasiłków dokonywane były na konto bankowe,

- świadczenia rzeczowe opłacane na podstawie faktur,
- wydatki na posiłki dla dzieci dożywianych w placówkach oświatowych dokonywane były przelewami na podstawie not księgowych z dołączonymi do nich listami dzieci korzystających z dożywiania,
- na dowodach źródłowych zamieszczano informację o źródle finansowania wydatków z podaniem kwot opłaconych z dotacji i ze środków własnych.

11. Na podstawie § 5 ust. 9 Umowy³⁴ Gmina zobowiązała się zapewnić udział środków własnych w kosztach realizacji zadania w wysokości nie mniejszej niż 25 % całkowitego kosztu realizacji zadania w 2020 r.

Odnosząc się do kwot wykazanych w Sprawozdaniu i ujętych w ewidencji księgowej, całkowity koszt zadania wyniósł 83 652 zł. Gmina środkami własnymi sfinansowała wydatki w kwocie 23 812 zł. Udział Gminy w kosztach zadania wyniósł zatem 28,46 %.

Z uwagi na opisane w pkt 5 nieprawidłowości, tj. uregulowanie środkami z programu art. chemicznych, biurowych oraz wyrobów ciastkarskich i wyrobów cukierniczych w 2020 r. na kwotę 147,28 zł, wydatki poniesione na realizację Programu przez jednostkę samorządu terytorialnego, należy pomniejszyć o kwotę 147,28 zł.

Zatem w 2020 r. środki własne Gminy zmniejszą się do kwoty **23 664,72 zł** (23 812 zł – 147,28 zł = 23 664,72 zł).

Pomniejszony wkład własny Gminy do wysokości 23 664,72 zł stanowi 28,28%. Zgodnie z zawartą Umową nr 120 z dnia 24 marca 2020 r., musi stanowić nie mniej niż 25% ogólnych kosztów Programu. Zatem spełniony został wymóg zawarty w Umowie.

Stwierdzone nieprawidłowości w działalności jednostki kontrolowanej są konsekwencją nieprzestrzegania zapisów umowy. Jako odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości uznaje się: Kierownika GOPS i Wójta Gminy Widawa.

Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały naruszeniem § 2 ust 1 i § 4 ust. 5 Umowy nr 120 z 24 marca 2020 r.

Do otrzymanego 21 grudnia 2021 r. Projektu wystąpienia pokontrolnego z 15 grudnia 2021 r. kierownik jednostki kontrolowanej nie zgłosił w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania projektu, umotywowanych, pisemnych zastrzeżeń.

³⁴ akta kontroli, str. 15-22

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości **zaleca się** podjęcie skutecznych działań zmierzających do realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów³⁵ i umową zawartą z Wojewodą Łódzkim oraz wzmożenie i ulepszenie nadzoru nad wydatkowaniem środków pochodzących z Programu w celu wykluczenia zakupu produktów chemicznych, biurowych oraz wyrobów ciastkarskich i wyrobów cukierniczych.

O sposobie wykonania zaleceń i wykorzystania wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym, a także podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań proszę powiadomić Wojewodę Łódzkiego w terminie 30 dni od daty otrzymania wystąpienia.

Jednocześnie informuję, iż stosownie do zapisów art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej³⁶ od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Piotr Pietrzak
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**

³⁵ Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007)

³⁶ (Dz. U. z 2020 r. poz. 224)